
Cuad. de Geogr. • 83 • 099 - 126 • València 2008

REMEI GALERA OLCINA*

ELS NOUS JACIMENTS D'OCUPACIÓ. EL CAS D'ONTINYENT

RESUMEN

Els nous jaciments d'ocupació es podrien definir com aquelles àrees del mercat laboral que es troben actualment en expansió i tenen la funció de resoldre una doble problemàtica, per una banda crear llocs de treball i per altra cobrir unes necessitats socials parcialment ateses o sense atendre. Estes dos funcions que tenen encomanades són conseqüència dels canvis socioeconòmics que van incrementant-se en la societat actual. A Ontinyent, una ciutat de més de 35.000 habitants, amb un teixit empresarial predominantment tèxtil, estos canvis estan afectant la seua taxa d'ocupació i d'activitat. Així, l'objectiu fonamental d'aquest article és fer una aproximació de la realitat dels nous jaciments per a la creació d'ocupació a Ontinyent i alhora descobrir les necessitats socials no cobertes¹.

PALABRAS CLAVE: necessitats socials, canvis socioeconòmics, formació, nous jaciments d'ocupació.

ABSTRACT

THE NEW SOURCES OF EMPLOYMENT IN ONTINYENT

The new sources of employment can be defined as those areas of the labour market that are nowadays in expansion and have the function to solve a double problem. On the one hand to create working places and on the other hand to cover social needs attended or without attending. These two functions are a consequence of the socioeconomic changes that go increasing in the current society. In Ontinyent, a city of 35.000 habitants with a managerial net mainly famous by its textile industry these changes are concerning its rate of occupation and of activity. This way the principal aim of this article is to do an approximation to its reality of the new deposits of occupation for the creation of occupation in Ontinyent and simultaneously to discover the social not covered needs.²

KEY WORDS: Social needs, socioeconomic changes, formation, new deposits of occupation.

* Agent d'Ocupació i Desenvolupament Local. Ajuntament d'Ontinyent. Email: adl2.ontinyent@cv.gva.es

¹ Aquest article mostra part dels resultats de la Tesis "Els Nous Jaciments d'Ocupació a Ontinyent" presentada com a Treball Final del Màster "Gestió i Promoció del Desenvolupament Local" impartit per la Universitat de València. Vull mostrar el meu agraïment a totes aquelles persones que, d'una manera o d'una altra, han fet possible la realització d'aquets estudi.

² This article shows part of the conclusions of the Thesis called "The New Sources of Employment in Ontinyent" handed in as a final work of the Master "Management and Promotion of the Local Development" taught by the Valencia University. I want to show my gratefulness to people who, one way or another, have made possible the accomplishment of this study.

Data de recepció: novembre 2007. Data d'acceptació: juny 2008.

ELS NOUS JACIMENTS D'OCUPACIÓ

El concepte de "jaciment d'ocupació" és prou recent. Es refereix a sectors que ofereixen ja hui, i que oferiran sobretot en el futur, grans possibilitats de treball. La majoria d'estos jaciments abasten una immensa oferta de llocs de treball sense cobrir. L'interès per este tema va sorgir per primera vegada en 1993 en l'informe del comissari d'Ocupació Jacques Delors "Crecimiento, Competitividad y Empleo. Retos y pistas para entrar en el siglo XXI", on posa de manifest que: *"...en les societats europees són moltes les necessitats que actualment segueixen insatisfetes. Són necessitats que corresponen a l'evolució de les formes de viure, a la transformació de les estructures i de les relacions familiars, a l'augment de l'activitat de les dones, a les noves aspiracions d'una població anciana i inclús molt anciana. Naixen igualment de la necessitat de reparar els danys ocasionats al medi ambient i de rehabilitació de barris urbans més desfavorits"...*

El plantejament bàsic d'aquest Llibre Blanc era el de recuperar la capacitat d'intervenció de la política en l'economia. Este document presenta els Nous Jaciments d'Ocupació (d'ara endavant NJO) com una oportunitat d'intervenció en què participen conjuntament els agents públics, socials i privats, en un marc de concertació social, amb l'objectiu de reduir la desocupació a partir de la satisfacció d'unes carències socials que la societat europea té encara per resoldre. Es tracta per tant de fer emergir unes ocupacions prèviament inexistents o incipients superant els obstacles que impedeixen el seu normal desenvolupament. La fórmula proposada és anar a la recerca de les noves necessitats i respondre amb iniciatives locals de desenvolupament, estimulants la creació d'ocupació estable i de qualitat.

El concepte de NJO va ser definit per Jiménez, Barreiro i Sánchez (1998, 32), com: *"Els NJO són aquelles activitats laborals que van destinades a atendre les demandes socials existents en un territori definit (proximitat), que no estan ateses pel mercat o ho estan parcialment, i que contenen un gran potencial de creació de llocs de treball a curt termini"*.

La classificació dels NJO es va realitzar en 1995 amb l'informe "Iniciativas locales de desarrollo y empleo" de la Comissió Europea, on es van concretar les tipologies en quatre grans grups amb 16 àmbits d'activitat. Al no ser una llista tancada, posteriorment s'han incorporat nous àmbits de jaciments.

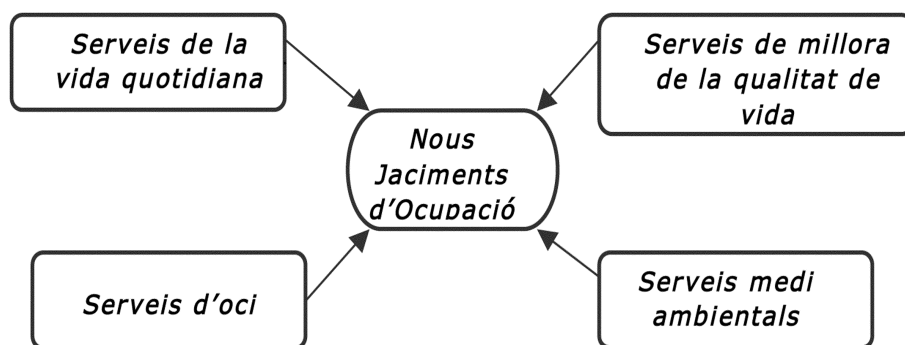

Figura 1. Grups de classificació dels Nous Jaciments d'Ocupació.

Els obstacles més freqüents que presenten els NJO per a desenvolupar-se comprenen diferents àmbits:

- Financers: insolvència de la demanda, sobretot, en col·lectius amb rendes baixes³.
- Escassa qualificació professional de la mà d'obra i afegit la carència d'oferta formativa adequada a estos serveis.
- Barreres de tipus cultural, sobretot en els serveis de proximitat al ser percebuts com serveis de luxe o bé per les reticències de la demanda a pagar per una cosa que abans s'autoproduïa en la llar.
- Tendència a la feminització dels serveis de proximitat, d'acord amb els rols tradicionals.
- Falta d'informació o ignorància per part dels potencials usuaris de l'oferta present.
- Ampla presència d'oferta provinent de l'economia informal o submergida que repercuteix, a la baixa, en la qualitat dels serveis.

La Comissió Europea, per fer front a estos obstacles, planteja quatre pistes d'actuació generals respecte dels NJO:

1. Crear un marc favorable a les iniciatives de desenvolupament i d'ocupació: sobretot descentralització, canvi en les mentalitats administratives i creació de "nous agents" locals.
2. Introduir instruments financers adequats per al desenvolupament local: xecs de serveis, fons d'inversió locals, etc.
3. Estructurar professionalment estos àmbits, millorant la formació i els títols per a consolidar els nous oficis.
4. Adaptar el marc jurídic.

Lorenzo Cachón (1997) assenyalava respecte de la formació, dins l'àmbit d'aquestes activitats, la falta d'estructuració de les qualificacions i les carències formatives dels treballadors. A més, afegeix la doble importància de la formació: en termes negatius, perquè la falta de formació i d'estructuració de les qualificacions pot tindre un efecte d'estrangulació sobre alguns d'estos mercats en fase incipient o d'expansió; i en termes positius, perquè unes qualificacions adequadament estructurades i una formació ben organitzada i impartida són un estímul per a l'articulació de mercats que satisfan necessitats reals dels distints col·lectius, d'eixa manera, creen ocupació i milloren les condicions de vida i de benestar. Ambdós aspectes són claus en el desenvolupament i consolidació dels mercats dels nous jaciments.

³ Diversos autors han tractat el tema del finançament en els NJO. Així, Maider Aldaz, (2002) en l'article "Problemàtica en la creació i desenvolupament dels NJO" assenyalava que "un dels principals obstacles amb què es troben les empreses creades en l'àmbit local, sobre tot aquelles que naixen en el marc dels NJO, per a la seua creació i posterior desenvolupament és el del finançament".

Propostes experimentades

Algunes de les propostes experimentades amb èxit en alguns països europeus per fer front a la implantació dels NJO són:

- Xec de serveis: per a costejar els serveis de proximitat en l'àmbit local.
 - Projecte de NJO a Cantàbria: va promoure dos centrals de serveis de proximitat i una ferramenta de xec servei com incentiu per la demanda.
 - Home-service a Dinamarca: homologa als promotors dels serveis de proximitat i afavoreix el consum amb desgravacions fiscals.
- Mesures fiscals: poden abastir des de la reducció de la pressió fiscal, la reducció de les cotitzacions a la Seguretat Social, canvis en la desgravació fiscal, fins les subvencions directes o beneficis fiscals.
- Estalvi local per finançar projectes amb dificultats per accedir als crèdits del mercat normalitzat (els estalviadors destinen els seus béns per a iniciatives amb un marcat caràcter social).
- Establir els perfils professionals i les qualificacions als ocupats i paral·lelament adequar l'oferta formativa.
- Creació d'un sector alternatiu definit com: "totes aquelles estructures que pretenen oferir serveis financers adaptats a les necessitats dels que no tenen accés als serveis bancaris comercials, a pesar d'exercir un paper important en termes de desenvolupament local."

Experiències a la Comunitat Valenciana

La Federació Valenciana de Cooperatives de Treball Associat (FEVECTA) ha realitzat diversos estudis relacionats amb els NJO com a àmbit d'estudi la Comunitat Valenciana.

En l'estudi "Sectors Clau per al desenvolupament i creixement cooperatiu" (1997, 1998) es realitza una investigació que permet diagnosticar en quin grau de desenvolupament potencial s'entremen els àmbits o subsectors d'activitat qualificats a Europa com potencials jaciments de creació d'ocupació. En les conclusions d'aquest estudi es realitza un perfil de la societat europea en els aspectes més significatius per al desenvolupament de projectes empresarials i els sectors potencials de creació d'ocupació. A més destaca els avantatges i inconvenients de les cooperatives de treball associat per aprofitar les oportunitats que estos sectors ofereixen.

Posteriorment, en la publicació "Noves oportunitats d'ocupació per als joves de la Comunitat Valenciana" (1999) s'estudia el potencial i les limitacions dels NJO a la Comunitat Valenciana, amb especial referència a quatre àrees: Canals, Elx, Ribera Alta i la Safor. El projecte SARA proposa la posada en marxa de tot un procés integral que, a manera d'experiència pilot, contempla des de la selecció especialitzada per a la detecció de joves emprenedors a la constitució de cooperatives de treball associat, passant per una fase prèvia d'aprenentatge intensiu i de formació empresarial adequada. A més, planteja

que estes iniciatives aprofiten les oportunitats i recursos específics del territori en què actuen:

Cas Canals: àmbit d'ocupació dels NJO relacionat amb els serveis de la vida quotidiana en concret l'atenció als xiquets. Es va crear la Cooperativa de Professors de Xiquets de Canals.

Cas Elx: àmbit d'ocupació en els NJO dins de les activitats socioculturals per a la tercera edat. En aquest cas es va comptar amb el recolzament de l'Administració Local. Es van crear dos Cooperatives: de serveis personals a domicili i de menjar preparat per endur.

Cas Ribera Alta: àmbit d'ocupació dels NJO relacionats amb l'agricultura ecològica, el turisme rural, el comerç de proximitat i el transport local. En l'agricultura ecològica contaven amb recolzament de la Conselleria d'Agricultura mitjançant la creació d'una marca controlada per a la potenciació del mercat, campanyes de publicitat, etc. Fruit de la investigació es van crear tres Cooperatives: hostaleria, atenció a la infància i informàtica.

Cas Safor: àmbit d'ocupació dels NJO relacionats amb el turisme de qualitat (cultura i alternatives d'oci creatiu). Es van crear dos Cooperatives: relacions públiques i organització d'esdeveniments; i taller artesanal de ceràmica.

En aquest estudi s'assenyala la importància de les empreses de treball associat en els àmbits dels NJO: "...l'empresa cooperativa és potser la fórmula més idònia per a respondre als nous reptes que la societat demanda: genera ocupació estable; facilita la integració de col·lectius desfavorits en el mercat laboral i la incorporació dels joves a la seua primera ocupació; possibilita la igualtat d'oportunitats per a la dona treballadora; és una forma d'empresa arrelada al seu entorn; és una fórmula idònia per a la gestió de serveis públics com l'ensenyança, el transport o els serveis socials..."

LA VALL D'ALBAIDA. APROXIMACIÓ SOCIOECONÒMICA

Situació geogràfica

La ciutat d'Ontinyent es troba a l'interior de la Comunitat Valenciana, en la comarca de la Vall d'Albaida, situada al sud de la província de València, limítrof amb la província d'Alacant i forma part de les anomenades "Comarques Centrals Valencianes", conjuntament amb les comarques veïnes. Està formada per 34 municipis i una població que supera les 90.000 persones, de les quals més d'un 40% corresponen a la localitat d'Ontinyent, capital de la comarca. La seua extensió és de 721,60 km² i presenta una densitat de 125,81 habitants per km². Cal apuntar que de les dades estadístiques del cens de població, la comarca està constituïda pel que consideren "municipis menuts", entenent aquest paràmetre quan la població oscil·la entre els 100 i els 5.000 habitants.

La comarca forma part de la dorsal industrial interior del País Valencià que des de l'Alcoià, pel Comtat, passa a la Vall d'Albaida i acaba a la Costera. La indústria, centrada

tradicionalment en activitats tèxtils, té major implantació als municipis més grans i ha esdevingut una indústria moderna, especialitzada en el tèxtil per a la llar. Els serveis tenen menor implantació i estan més concentrats a Ontinyent en activitats com transport, entitats de crèdit, comerç, administració pública (ensenyament, sanitat, etc.). Les zones de llevant de la Vall s'han centrat en l'explotació dels recursos agrícoles i ramaders. Destaquen els camps predominantment de secà i la producció es centra principalment en el cultiu de la vinya i de l'olivera, conjuntament amb els arbres fruiters d'estiu i la producció d'hortalisses.

Àmbit territorial de l'estudi

L'àmbit territorial del present estudi es centra al municipi d'Ontinyent i per a l'estudi socioeconòmic s'han inclòs les localitats que pertanyen administrativament a l'Oficina SERVEF, ubicada a Ontinyent, degut al grau d'influència que el municipi té en elles a tots els nivells: educatius, sanitaris, socials, administratius, transport, indústria, serveis, etc. A la següent taula es pot observar les característiques demogràfiques de tots els municipis.

Taula 1. Característiques demogràfiques dels municipis de l'àmbit d'estudi.

Municipis	Extensió (km ²)	Densitat (Hab/km ²)	Població Total 2007	Homes	Dones
Agullent	16,2	145,9	2364	1154	1210
Aielo de Malferit	26,7	169,7	4532	2247	2285
Albaida	35,4	177,1	6269	3114	3155
Atzeneta d'Albaida	6,1	210,6	1285	676	609
Bèlgida	17,3	40,5	701	343	358
Beniatjar	11,4	22,8	260	131	129
Benissoda	4	90,2	361	198	163
Bocairent	97	45,8	4444	2218	2226
Bufali	3,2	63,4	203	105	98
Carrícola	4,6	20,4	94	46	48
Fontanars dels Alforins	74,7	13,5	1014	525	489
Montaverner	7,4	247,7	1833	913	920
Ontinyent	125,4	292,6	36695	18354	18341
Otos	11,1	46,8	520	271	249
Palomar	7,8	71,1	555	272	283
Ràfol de Salem	4,3	97,9	421	207	214
TOTAL MUNICIPIIS	452,6	132,45	61551	30774	30777

Font: INE i elaboració pròpia.

L'evolució de la població fins l'any 2000 no presenta cap dada significativa. És a partir d'eixe any quan s'experimenta un creixement notable que es manté encara a principis de 2007, fet causat principalment per l'augment de la població estrangera, que ha passat de representar un 0,37% a l'any 1996 a quasi un 10% a l'any 2007. El motiu del desplaçament d'aquesta població, en la seua majoria, és la recerca d'un treball i principalment són gent jove amb fills en edat escolar. Així ho reflexa la piràmide de població (figura 2) que

presenta una base ampla i com a grups més predominants els compresos entre els 25 i 39 anys. Per gènere, des dels nivells inferiors fins la meitat de la piràmide el percentatge d'homes és lleugerament superior. A partir del tram de 50 a 54 anys els percentatges s'inverteixen i en els últims trams la diferència s'accentua més, com és habitual donada la major esperança de vida de les dones.

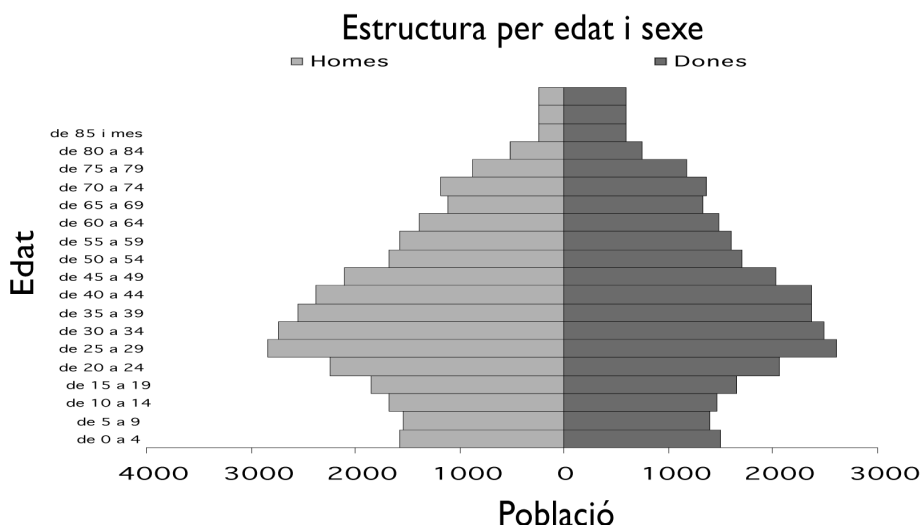

Figura 2. Piràmide de població dels municipis àmbit d'estudi. Font: INE i Elaboració pròpia.

La població del conjunt dels municipis a 1 de gener de 2007 és de 61.551 habitants, 30.774 homes i 30.777 dones. D'ells, el 68,15% estan en edat de treballar (població entre 16 i 65 anys) i la resta, es reparteix entre el 16,44% de menors de 16 anys i el 15,42% de majors de 65 anys. En la taula 2 es mostren els percentatges referits a la població activa i inactiva:

Taula 2. Distribució de la població activa i inactiva dels municipis àmbit d'estudi.

		TOTAL%	HOMES	DONES
ACTIUS	TOTAL ACTIUS	45,30%	58,03%	32,57%
	Ocupats	41,18	54,38	27,95
	Aturats	4,12	3,65	4,62
INACTIUS	TOTAL INACTIUS	54,70%	41,97%	67,43%
	Estudiants	20,14	19,7	20,58
	Pensionistes	16,48	17,93	15,04
	Tasque de la llar	13,96	0,3	27,61
	Altra situació (menors sense escolaritzar, rendistes, etc)	4,12	4,04	4,2

Font: INE (Cens de Població i Vivenda de l'any 2001) i elaboració pròpia.

Esta distribució reflexa importants diferències entre el col·lectiu masculí i el femení entre la població activa, tant entre la població ocupada (quasi el doble d'homes que de dones) com entre la població aturada. A més, en el col·lectiu femení la població inactiva és més d'un 25% superior que la masculina, situació originada principalment pel desequilibri entre ambdós grups en la realització de les tasques de la llar, que continua sent assumida majoritàriament per les dones. També s'aprecia una població jove d'estudiants, el pes dels quals va creixent tant per factors demogràfics (població juvenil encara en lleuger creixement i gran nombre de població immigrant) com per l'augment i prolongació dels períodes educatius-formatius. Per altra banda reflexa l'estructura pròpia d'uns municipis cada vegada més envellits, un gran pes de la població dels jubilats, seguida de la femení dedicada a les tasques de la llar, que es manté fora del mercat de treball regulat.

Respecte de la població ocupada, cal assenyalar que els municipis d'estudi presenten diferències en les xifres d'ocupació condicionats per la seua grandària i per la major o menor implantació de la indústria i els serveis. La situació en termes generals dels municipis és la següent: per branques d'activitat quasi la meitat de la població ocupada treballa en el sector industrial (49%) degut a la forta implantació que hi ha a tots els municipis. També és molt significatiu el percentatge de població que treballa en el sector serveis (39%). La construcció i l'agricultura es mantenen amb percentatges minoritaris, (9% i 3% respectivament). La major part dels treballadors ho fan per compte aliè (un 83%) i aproximadament el 15% ho fan per compte propi. És destacable el poc nombre de treballadors que són membres de cooperatives. Per nivell d'estudis el percentatge més elevat de població ocupada té un segon grau d'estudis (62%), que inclou el Batxillerat Superior i la Formació Professional o equivalents. La distribució dels treballadors segons ocupació (a 1 dígit de la CNO) mostra un percentatge més elevat entre els operadors d'instal·lacions i maquinària, seguit dels artesans i treballadors qualificats de les indústries.

Les xifres estadístiques de la població aturada a gener de 2007 mostren que el major nivell de demandes se situa entre el col·lectiu que no té estudis, amb certificat d'escolaritat i entre aquells que tenen estudis primaris, per tant, existeix un baix nivell formatiu entre els demandants d'ocupació. Per sector d'activitat la indústria manufacturera i els serveis tenen els percentatges més elevats. Per activitat econòmica el major nombre de parats s'inclouen en la indústria manufacturera, li segueix en importància immobiliàries i lloguer i comerç i reparacions. Així, el grup professional que més aturats presenta és treballadors dels serveis de restauració, personals, protecció i venedors dels comerços, seguit de operadors d'instal·lacions i maquinària i muntadors, i de treballadors no qualificats. Per sexe, el 63% de les persones aturades són dones i el grup d'edat on hi ha més demandants se situa entre 25 i 44 anys.

A la següent taula 3 es reflexa l'estructura del sistema productiu d'Ontinyent. Els percentatges fan referència al IAE a 1 dígit de l'any 2007⁴ i inclou tant les empreses que tributen per aquest impost com aquelles que estan exemptes.

L'Agricultura no té un pes rellevant en l'economia del mercat de treball d'Ontinyent i a més la meitat del terreny és de tipus forestal. Es pot assenyalar que l'agricultura existent és de secà, i està caracteritzada per la diversitat de cultius, amb predominança dels arbres fruitals, la vinya, els olivars i els cereals en gra.

L'Índex Industrial d'Ontinyent té un valor de 92⁵. El valor de l'índex reflexa el pes relatiu (en tant per mil) de la indústria d'un municipi respecte al total d'Espanya.

⁴ Padró IAE any 2007 Ajuntament d'Ontinyent.

⁵ Anuari Econòmic La Caixa 2007.

Taula 3. Estructura de l'activitat productiva d'Ontinyent (1 dígit IAE).

SECTOR PRIMARI		
Ramaderia Independent	6	0,17%
SECTOR SECUNDARI		
Energia i aigua	119	3,31%
Extracció i transformació minerals no energètics	12	0,33%
Indústries transformadores metalls, mecànica precisió	64	1,78%
Altres indústries manufactureres	283	7,87%
Construcció	476	13,23%
SECTOR TERCIARI		
Comerç, restaurants i hostalatge, reparacions	1435	39,88%
Transport i comunicacions	132	3,67%
Institucions financeres, assegurances, serveis prestats	768	21,35%
Altres serveis	303	8,42%
TOTAL	3598	100,00%

Font: Ajuntament d'Ontinyent i elaboració pròpia.

Ontinyent supera la mitjana de l'índex en els municipis de la província de València que és de 27,3. Més de la meitat de les activitats industrials s'agrupen en la indústria manufacturera i dins d'esta en el subsector tèxtil i de la confecció. Segons l'informe del Pla Estratègic Tèxtil de les Comarques Centrals Valencianes el sector industrial tèxtil-confecció del municipi d'Ontinyent, representa el 52% de les empreses del sector a la Vall d'Albaida, i un 18% sobre el conjunt de la Comunitat Valenciana. El percentatge de població ocupada en aquest sector és del 50% dins la comarca, i un 10,75% sobre el total de la Comunitat Valenciana.

Pel que respecta al sector terciari cal assenyalar que, a pesar de la importància del subsector tèxtil al municipi, també és destacat el paper de l'activitat comercial, que suposa més de la meitat de les activitats del sector i es presenta com un generador important d'ocupació dins dels serveis. Un indicador molt revelador de l'estat del sector comercial d'un municipi és l'Índex Comercial, que reflexa el pes relatiu (en tant per mil) de l'activitat comercial d'un municipi respecte al total d'Espanya. En el cas d'Ontinyent aquest índex té un valor de 97, superior al de la mitjana de les poblacions de la província de València que és de 18,42.⁶ Respecte de les Finances, assenyalar que l'estructura financera del municipi és lleugerament superior que la de la Comunitat Valenciana. En 2007 a Ontinyent la proporció és d'una oficina per cada 1.048 persones, a diferència que el conjunt de la Comunitat Valenciana que se situa en 1.044 persones per oficina⁷.

Actualment existeixen 13 associacions empresarials que engloben el sector comercial, el tèxtil, promotors i constructors, instal·ladors elèctrics, sector del vidre i de la cera, transport i sector hostaler.

Tot aquest anàlisi descriptiu del territori juntament amb un anàlisi qualitatiu ens proporciona la informació per poder extraure les principals conclusions entorn als àmbits d'activitat

⁶ Anuari Econòmic La Caixa 2007.

⁷ Anuari Econòmic La Caixa 2007.

objecte d'aquest estudi. Al següent apartat s'analitzen els 19 àmbits dels NJO, les activitats relacionades, potencialitats i obstacles que presenten. Per això s'han utilitzat les dades estadístiques referents a les activitats que s'inclouen i s'han realitzat entrevistes en profunditat, utilitzant una mostra representativa de 26 experts que han proporcionat la seua visió sobre el NJO tractat i sobre els aspectes econòmics i socials que afecten al conjunt del municipi⁸.

ELS NOUS JACIMENTS D'OCUPACIÓ A ONTINYENT

Serveis de la vida quotidiana

1.- Serveis a domicili

Les activitats incloses dins els serveis a domicili són: ajudes burocràtiques, producció i repartiment de menjars, repartiment de mercaderies, acompanyament de persones majors, servei de neteja i atenció a persones majors o amb discapacitat. Els principals factors que han potenciat este àmbit són l'envelliment de la població, la incorporació de la dona al mercat laboral i l'augment del nivell de renda. Les activitats que es realitzen a Ontinyent en relació als diferents col·lectius amb necessitats socials són:

- Ajuda a domicili: des de Serveis Socials de l'Ajuntament es presta el servei d'ajuda a domicili. Actualment els recursos humans destinats a esta activitat són insuficients per cobrir les necessitats del municipi. Les tasques principalment són d'higiene personal i acompanyament. Estan dirigits a la tercera edat i a les famílies on hi ha algun membre discapacitat físic o mental. Des de l'Associació d'Ames de Casa Tyrius es presta el servei de proximitat, la dotació de personal destinat és 4 vegades superior, però aquest servei sols es presta uns mesos a l'any (entre 4 i 6 mesos). Este servei està finançat per Fons Socials Europeus i les tasques són: atenció domiciliària, acompanyament, higiene personal i passejos. Els dos serveis estan coordinats respecte de les assistències a realitzar.
- Menjar a casa. La prestació d'este servei és realitza des de l'administració local mitjançant una empresa privada subcontractada per l'Ajuntament. Encara que en alguns casos molt concrets el servei d'ajuda a domicili incloïa també menjar a casa, la prestació d'este servei pròpiament dit és molt recent al municipi. S'ofereix menjar per dinar, sopar i pels dies festius i està dirigit a la tercera edat, a persones discapacitades i a qualsevol família o persona que necessite d'estos serveis.
- Tele-assistència. El programa de tele-assistència que hi ha a Ontinyent es coordina des de la Diputació de València i és el segon any d'implantació. El servei és totalment gratuït, és prestat per una empresa privada subcontractada i aproximadament s'atén unes 300 persones dependents.

⁸ Tècnics de l'Ajuntament d'Ontinyent (responsables de les àrees de Serveis Socials, Educació, Informàtica, Patrimoni, Policia Local, Medi Ambient, Comerç, Turisme, Cultura i Esports), empresaris i emprenedors del municipi, tècnics de les associacions empresarials, professionals de la formació i responsables polítics, de l'ocupació i sanitaris. El meu agraïment a tots els experts que han participat en les entrevistes per l'amabilitat mostrada.

A nivell privat actualment no existeixen empreses que realitzen aquest tipus d'activitat, encara que hi ha hagut algun intent d'implantació però es troben dos obstacles fonamentals: la prestació d'estos serveis a nivell privat i sense recolzament de l'Administració és inviable econòmicament; i l'existència d'una mà d'obra elevada dins l'economia submergida que realitza activitats de cura de majors, discapacitats i xiquets, activitats de neteja i menjar, etc. Estos "llocs de treball" són ocupats principalment per dones i en un elevat percentatge per dones immigrants, cosa que provoca salaris i condicions de treball en la majoria d'ocasions precaris.

Respecte de la formació requerida relacionada en aquest àmbit, en els últims anys es pot parlar d'un augment d'oferta formativa com ara: ajuda a domicili, auxiliar de geriatrica, auxiliar d'infermeria i cursos relacionats principalment en l'atenció a persones dependents, tots ells subvencionats pel SERVEF. Es pot parlar d'un sector feminitzat, ja que són les dones les que realitzen estos cursos i les que treballen en estes activitats i d'un sector submergit que fa difícil quantificar l'abast dels serveis que es presten i dels serveis sense atendre.

2.- Atenció dels xiquets

Els principals factors potenciadors d'estes activitats són la incorporació de la dona al mercat laboral i la descoordinació entre els horaris i les vacances laborals i educatives. Les limitacions amb què es troba són la marcada estacionalitat de moltes de les activitats, la falta de finançament públic, la reducció en les taxes de natalitat, tasques desenvolupades dins l'economia submergida i la preferència social de què siguen els pares els encarregats de l'educació dels xiquets en les edats més primerenques.

Estes activitats emmarcades en els serveis a domicili i l'atenció als xiquets, estan sent traspassades a "proveïdors" externs pels canvis en el paper de la dona en la família i el treball i la modificació de la família tradicional. Actualment a Ontinyent hi ha una alta demanda insatisfeta de llocs de treball relacionats amb la vida quotidiana de les famílies.

En l'Estudi realitzat per FEVECTA (1997) classifica l'atenció al menor en: regular, ocasional i vacacional.

En la regular s'inclou l'educació obligatòria que va dels 3 als 16 anys dividit en cicles. Aquesta educació és gratuïta i es gestionada per la Conselleria d'Educació. L'atenció als xiquets de 0 a 3 anys en la majoria de casos està gestionada des de l'àmbit privat. A Ontinyent hi ha a l'actualitat onze guarderies i escoles infantils que cobreixen l'atenció infantil de 0 a 3 anys, però d'aquestes, tan sols tres guarderies són laborals i només hi ha una ludoteca que és de recent creació.

Dins de l'atenció ocasional als xiquets, s'inclouen activitats de serveis de guarderia amb horaris flexibles i adaptats a les necessitats familiars. A Ontinyent hi ha tres escoles infantils laborals que realitzen aquestes activitats. La regulació normativa d'estes escoles la realitza la Conselleria d'Educació. Els requeriments en la nova normativa fan necessària per a l'escola uns metres específics per l'aula, un patí condicionat pels menuts, menjador i titulació universitària del propietari i formació professional dels tutors en les ludoteques. Els professionals d'estes escoles infantils ubicades al municipi assenyalen com un obstacle important els requeriments necessaris per l'adequada atenció als xiquets sobretot a l'hora de trobar el lloc físic adaptat a la normativa i l'emplaçament estratègic per l'activitat. Entre les seues potencialitats principals destaquen que oferir un servei de qualitat, adaptat a les necessitats dels pares i amb uns recursos

humans especialitzats, juntament amb l'escàs servei que hi ha actualment els proporciona un bon futur dins del sector.

Per últim, l'atenció vacacional, que inclou les iniciatives dirigides als xiquets de pares treballadors en els períodes vacacionals (granges escoles, colònies esportives, escoles d'estiu i d'hivern, centres medi ambientals, etc). A Ontinyent hi ha algun exemple d'estes activitats, però els experts assenyalen la seua incorporació com tímida i insuficient per conciliar la vida laboral i familiar, a més que la majoria d'aquestes activitats s'inicien des del món educatiu públic. Des de l'àmbit privat hi ha empreses que realitzen aquest tipus d'activitats, encara que són molt escasses, i són empreses emmarcades dins el turisme actiu que tenen com a clients els col·legis, ja que estos realitzen tres vegades a l'any eixides de camp.

Durant els últims 5 anys l'oferta especialitzada en educació infantil ha experimentat un important creixement. En l'Extensió Universitària d'Ontinyent s'ha incorporat la diplomatura de Magisteri Infantil i en municipis veïns s'ofereixen Cicles Formatius de Grau Superior en Educació Infantil, a més també hi ha entitats que ofereixen cursos gratuïts d'animador i monitor sociocultural.

3.- Les noves tecnologies de la informació i la comunicació

Les noves tecnologies de la informació i la comunicació (NTIC), i en especial Internet, han modificat plenament els entorns de comunicació personals, empresarials i associatius. Fan referència, sobretot, a la revolució que ha suposat internet a l'hora de comunicar-nos i de gestionar la informació. A l'estudi realitzat en el Projecte SARA (1999) es relacionen les activitats relacionades amb aquest àmbit en tres subàmbits:

- *Serveis a particulars*: aplicacions telemàtiques, tele-medicina, multimèdia oci, multimèdia educativa, comerç telemàtic, reserva tele-servei, serveis d'accés a la informació (internet), vigilància domicili, informació telemàtica local, tele-treball.
- *Serveis a empreses*: formació permanent, accés a informació empresarial especialitzada, tècniques de producció, adaptació a les fluctuacions del mercat, ampliació de mercats, serveis administratius, edició assistida per ordinador, programari especialitzat, tele-serveis, vigilància a empreses, suport al tele-treball.
- *Serveis públics*: serveis d'informació pública, ajuda al compliment de les obligacions fiscals, control i organització dels transports públics, ajuda a la circulació.

Encara que a Ontinyent la implantació de les NTIC en els diferents àmbits de la vida ha sigut lenta, des dels últims 5 anys fins l'actualitat ha experimentat un creixement elevat en tots els àmbits socials, econòmics i polítics. De l'estudi realitzat es pot concloure:

Els serveis informàtics a empreses i a comerços tindran un creixement més fort que a particulars o que els serveis públics (on el mercat està més complet).

Les PIMES s'han vist obligades a invertir en NTIC, degut als canvis que estan produint-se en els diferents sectors (tèxtil, comerç, agricultura). Estos canvis suposen una nova manera d'estructurar-se que comporta la utilització de Sistemes d'Informació Integral i la utilització d'internet com a ferramenta de treball.

Des de l'administració hi ha diversos programes formatius en relació a les NTIC, en especial internet, dirigits a tots els col·lectius i de manera gratuïta. En un període de temps curt s'han desenvolupat diversos projectes i és de preveure que aquesta formació

evolucionarà favorablement amb la incorporació de més programes perquè la demanda i l'ús entre la societat és creixent.

4.- Ajuda a joves amb dificultats d'inserció laboral

Les activitats incloses en este àmbit comprenen: l'ajuda extraescolar a xiquets i joves amb problemes de fracàs escolar, l'ajuda a la inserció laboral dels joves, l'ajuda als xiquets i joves amb discapacitats, prevenció i tractament de drogodependències, atenció als menors en situació de risc. A Ontinyent les activitats o programes que hi ha per a la inserció laboral dels joves es realitzen des de diferents departaments o entitats municipals: Serveis Socials, Promoció Econòmica, Mancomunitat de Municipis, Conselleria d'Educació. Els programes que hi ha són: Programa d'Absentisme Escolar, Centre per a Menors, Centre Ocupacional, Escola Taller i diversos programes d'inserció laboral de discapacitats. Les activitats principals que es realitzen són activitats de teràpia ocupacional, esportives i d'integració social.

En molts estudis s'assenyala que una de les iniciatives més importants en este àmbit és la posada en marxa d'Escoles Taller i Cases d'Oficis, programes públics, subvencionats pel SERVEF, destinats a augmentar la qualificació educativa i professional de joves desocupats menors de 25 anys (fonamentalment joves amb dificultats d'inserció laboral) per mitjà de la seua formació en alternança amb la pràctica professional i la realització d'un treball real i productiu. La formació rebuda dins aquets programes es referix a ocupacions incloses dins els NJO.

5.- Serveis de mediació i assessorament en la resolució de conflictes

La complexitat de la societat actual genera noves situacions de conflicte i tensions en els espais privats i públics. Per aquest motiu apareix la necessitat dels serveis de mediació i assessorament en la resolució de conflictes familiars, escolars, laborals, amb la justícia o l'administració. A Ontinyent els serveis que es presten en aquest sentit estan dirigits a tres col·lectius: dones, joves i immigrants:

- Infodona: forma part de la xarxa de centres de la Conselleria de Benestar Social i realitza activitats dirigides a les dones entre les quals està el servei de mediació i assessorament en la resolució de conflictes.
- Joves: el departament de Servei Socials compta amb diversos programes especialitzats i dins aquest àmbit es troba el Programa d'Intervenció Familiar, que compta amb personal qualificat i estan coordinats amb la resta de programes dirigits als joves.
- Immigrants: l'Ajuntament d'Ontinyent compta amb una partida pressupostaria destinada a la integració del col·lectiu immigrant del municipi i a cobrir les seues necessitats bàsiques. Dins aquest àmbit les accions que es realitzen són d'assessorament jurídic mitjançant convenis de col·laboració amb entitats socials del municipi que presten el servei.

6.- Prevenció de riscos laborals

Les modificacions que han tingut lloc en els àmbits social i polític i l'entrada en vigor de la Llei 31/1995, ha generat l'estudi, la formació i l'ocupació de la prevenció de riscos laborals. Les activitats que es poden desenvolupar són: formació en prevenció, serveis de

prevenció, serveis d'inspecció, serveis d'informació i recerca. Aquest àmbit naix per la necessitat de millorar la qualitat de vida de la població treballadora (seguretat en el treball, higiene industrial, ergonomia i psicosociologia). Perquè es desenvolupen adequadament es fa necessària la realització d'un estudi per conèixer l'abast i les implicacions dels llocs de treball emergents en prevenció de riscos laborals i per millorar i fomentar la sensibilització de les empreses en matèria de prevenció i sobre la necessitat real que tenen d'invertir en recursos humans. No hi ha moltes dades estadístiques de les activitats relacionades amb aquest àmbit que ens puguin mostrar la seua realitat a Ontinyent.

En relació a la formació en prevenció es pot assenyalar que hi ha una certa activitat, sobretot en relació a la formació continua oferta per les empreses i els sindicats i formació ocupacional oferta pel SERVEF. A més, com a novetat pel curs 05-06 hi ha un Institut de Formació Professional del municipi que ofereix el Cicle Formatiu de Grau Superior en Prevenció de Riscos Laborals.

Serveis de millora de la qualitat de vida

7.- Millora de la vivenda

Moltes persones expressen la necessitat de reformar la seua vivenda, gestionar eficaçment l'estalvi energètic i mantenir i ampliar els sistemes de seguretat de l'immoble. Són activitats generadores d'ocupació que difícilment poden autoproveir-se els particulars i, per tant, han de ser proveïdes per empreses locals i administracions públiques. Les activitats principals incloses en este apartat són: rehabilitació i reparacions d'interiors i d'exterior d'immobles i el seu manteniment i vigilància. Les empreses que s'engloben en este àmbit són les empreses constructores, els autònoms d'oficis com ara llanterners, electricistes i oficis que s'inclouen en el sector de la construcció i en els serveis a les vivendes. Podem assenyalar dins este àmbit diverses situacions a Ontinyent:

- Necessitat de vivenda per als joves amb pocs recursos financers.
- L'augment de població que ha experimentat el municipi ve acompanyat de demandes de vivenda. Aquestes demandants principalment són estrangers que apleguen al municipi buscant feina i els seus recursos són escassos.
- Les vivendes que es lloguen normalment no estan en bon estat, fet provocat perquè moltes d'elles es troben en edificis antics i els seus propietaris normalment són persones majors amb poques possibilitats econòmiques per rehabilitar-les.
- Tendència creixent a la rehabilitació de les vivendes situades al barri antic del municipi.

Aquestes situacions fan preveure que aquest sector es mantindrà en el temps, fins i tot augmentarà la seua activitat i també la necessària intervenció de l'administració per fer front a aquestes necessitats.

8.- Seguretat

Aquest àmbit apareix degut a la percepció de dèficits en la seguretat ciutadana en espais públics i en transport col·lectiu, en el transport intramunicipal i intermunicipal, en la informació sobre mobilitat, en la millora dels espais públics i la convivència en els

barris i pobles. Les activitats relacionades girarien al voltant de: vigilància en llocs públics i en transports col·lectius, instal·lacions de seguretat en domicilis, en empreses i en llocs públics i la tele-vigilància. A l'estudi del Projecte SARA (1999) es diferencien tres subsectors dins del sector de seguretat: vigilància física, sistemes de seguretat i els transports blindats i nomena com activitats des de les indústries metall-mecàniques fins les empreses d'alta tecnologia, proveïdors o fabricants d'elements de seguretat, fusters que instal·len portes de seguretat i blindades, enginyers que desenvolupen sofisticats sistemes d'alarma o vigilància i els vigilants jurats.

És un dels pocs NJO que evoluciona favorablement sense el suport del finançament públic. De les entrevistes realitzades als experts es pot concloure:

- Es preveu a curt i mig termini la incorporació de més serveis públics de seguretat, que actualment no estan en la plantilla òptima per atendre tot el perímetre del municipi degut principalment a l'elevada extensió del disseminat i a la sensació d'inseguretat que manifesten els habitants que viuen fora del nucli urbà.
- Escassos serveis públics autonòmics en matèria de seguretat: jutjat, revista d'armes i tramitacions (aquest últim va desaparèixer d'Ontinyent i actualment es troba a Xàtiva), dotacions hospitalàries insuficients per atendre les urgències, delegació de Tràfic (que actualment ha sigut desglossat a Alzira).
- La seguretat existent al municipi no es centra tan sols en combatre la delinqüència, atén també una preocupació pel benestar de la societat. L'augment de la tercera edat, l'augment del nombre de persones que viuen soles i l'augment de la població immigrant ha produït un canvi en els serveis oferts tant des de l'empresa privada com des de la pública.
- Augment de les empreses privades que incorporen al mercat sistemes avançats de seguretat. Com a principal obstacle s'ha assenyalat que la legislació en la matèria és restrictiva i limiten la vigilància a espais tancats.

La formació relacionada amb aquest àmbit és inexistent al municipi. A nivell privat la formació especialitzada més pròxima es troba a Gandia (a uns 50 kms aproximadament d'Ontinyent).

9.- Transports col·lectius locals

Les activitats que s'inclouen són: serveis de transport que donen resposta a demandes específiques de col·lectius concrets que no son adequadament coberts o senzillament no estan coberts (xiquets, ancians, discapacitats, etc.) i serveis específics de transports que normalment no son coberts pels transports generals (turisme d'oci, activitats de negocis, activitats culturals, esportives, d'espectacles, etc). Els principals obstacles que presenten són: l'augment del parc automobilístic en general, necessitat d'elevades demandes per prestar el servei, escassa innovació en el sector, rendibilitat social i no econòmica d'aquests serveis i les dificultats en la seua prestació i gestió.

Els municipis que presenten potencialitats més clares per a la implantació i desenvolupament dels transports col·lectius són els municipis més grans i amb més habitants. A Ontinyent es presta el servei de transport col·lectiu urbà que connecta diversos punts del municipi i servei d'autobusos interurbans que uneix el municipi amb les principals ciutats de les comarques veïnes i València. També es presta el servei de transport universi-

tari que permet als estudiants desplaçar-se fins les tres universitats de la comunitat. L'oferta insuficient, la millora de la xarxa viària i l'augment del parc automobilístic, ha provocat un descens continu del nombre de viatgers que utilitzen el transport públic a Ontinyent. Aquest fet, unit al deficient estat del transport en tren, posa de manifest una necessitat de millora del transport col·lectiu de passatgers a Ontinyent.

Per potenciar les oportunitats d'ocupació en este sector caldria que des de les administracions públiques es portaren a terme canvis en les polítiques urbanístiques, potenciant el transport públic front el privat i realitzant estudis de les necessitats i solucions a la problemàtica existent.

10.- Revaloració dels espais públics urbans

Aquest NJO inclou iniciatives basades en la rehabilitació del nucli antic de les ciutats, la rehabilitació i el manteniment dels espais públics i l'atenció de les zones enjardinades. Com a factors que afavorixen el seu desenvolupament es poden citar l'augment del temps lliure, l'envelliment de la població, les innovacions tecnològiques adaptades i una major sensibilització del conjunt de la societat sobre estos temes. Com a principals obstacles es troba els costos de les inversions, la falta de control de qualitat, problemes a nivell jurídic per a poder actuar i una falta de formació en les noves competències professionals requerides. Aquest últim obstacle no es troba a Ontinyent degut a la trajectòria que existeix en la revalorització dels espais públics urbans que és d'aproximadament 15 anys.

Este sector té un gran potencial de creixement. Les actuacions que s'han realitzat des de l'administració pública són rehabilitació de la Vila, ampliació de la zona d'actuació protegida per a rehabilitar el casc històric, aprovació d'ajudes complementàries a les rebudes per la Generalitat Valenciana destinades a la rehabilitació de vivendes, rehabilitació de monuments històrics emplaçats als casc antic amb Fons Europeus i rehabilitació de xemeies industrials dins del municipi. Aquestes inversions donaran la seua rendibilitat a llarg termini i estan dirigides a cobrir necessitats socials (en el cas de la rehabilitació d'habitatges) i com a valor afegit a la cultura i el turisme (revalorització patrimonial dels elements històrics).

Encara que la mà d'obra especialitzada requerida per realitzar aquestes actuacions està coberta no es pot parlar d'un mercat tancat o complet, ja que la revalorització dels espais públics urbans a Ontinyent per part de l'administració està planificada per als pròxims anys. Totes les actuacions que estan realitzant-se i estan previstes per a la seua realització a curt i mig termini tenen un efecte multiplicador i en la majoria dels casos estan destinades a donar-li altres usos com turístics, administratius, culturals, revitalització de les zones, etc... El fet de realitzar aquestes actuacions també suposa una actuació integral en la zona que va donant ja els seus resultats. Com exemple trobem la Vila, que comença a recuperar-se en relació a l'augment de persones vivint al barri, en la seua majoria joves.

11.- Comerç de proximitat

El comerç de proximitat està sofrint en els últims anys un important procés de transformació. L'aparició de les grans superfícies és un dels principals obstacles al que s'enfronta. Diversos estudis posen de manifest que el comerç de proximitat necessita canviar la seua estratègia competitiva a partir de l'associacionisme, l'especialització i la provisió de més serveis per a poder competir amb les grans superfícies. Entre les oportunitats a

potenciar estarien: la capacitat d'adaptació als canvis, l'especialització del producte, la seua qualitat, l'atenció eficaç i eficient al client, la localització de l'establiment i la facilitat d'accedir al mateix.

La situació actual del comerç a Ontinyent ha sigut analitzada al Pla d'Acció Comercial realitzat al 2005 per l'Oficina PATECO. L'anàlisi DAFO presentat assenyala, pel que respecta al comerç de proximitat, els següents punts:

Debilitats

- Quant a l'equipament personal el poc assortiment que ofereixen les botigues i l'elevat preu dels seus articles, provoquen el desplaçament d'aquells residents que busquen major varietat de productes, cap a altres municipis: València, Alcoi, Gandia i Xàtiva.
- Escàs nivell d'associacionisme comercial: dels 544 comerços detallistes que hi ha a Ontinyent només 70 d'ells estan associats.

Fortaleses

- Convenis de col·laboració entre l'associació de comerciants i la d'empresaris que faciliten la promoció d'ambdós entitats.
- Atractiu del mercat municipal d'Ontinyent. Un 79,3% de residents solen fer compres sovint al mercat municipal i ho fan per la qualitat dels seus productes.
- El mercat ambulant que es celebra els dilluns és un dels principals focus d'atracció de visitants al municipi, especialment per a la compra de béns d'equipament personal.
- El comerç local compta amb el suport de l'Oficina AFIC, compromesa amb el desenvolupament comercial de la ciutat.

Amenaces

- Mala planificació urbanística d'Ontinyent: manca d'aparcaments i zona de vianants.
- La incorporació de la dona en el món laboral comporta una reducció del temps destinat a la compra. Açò suposa un canvi en els hàbits de compra: realitzar compres amb freqüència setmanal i en un únic establiment on poden trobar tot allò que necessiten. Este tipus de compra perjudica el comerç tradicional.
- Ontinyent disposa de bones comunicacions amb València, Xàtiva i altres municipis amb una dotació comercial important.

Oportunitats

- El desenvolupament del turisme rural en els últims anys suposa una oportunitat per als comerços d'Ontinyent.
- El fet que un 57,8% de vivendes de segona residència per a ús vacacional se situen a Ontinyent, representa un percentatge de despesa que pot ser aprofitat pels comerços del municipi, podent captar potencialment esta població.
- Creixement poblacional positiu. En els últims 7 anys la població ha augmentat en un 12,16%, en la seua majoria població estrangera que comporta una demanda de serveis comercials dirigits a este col·lectiu.

L'administració està portant a terme les propostes assenyalades al PAC per a la dinamització del comerç al municipi. Encara que aquest estudi aborda el comerç en un sentit ample les actuacions que actualment estan realitzant-se afavoreixen al comerç de proximitat.

Respecte de la formació, des de les associacions de comerciants es realitzen accions formatives per especialitzar als comerciants del municipi en tècniques de venda, atenció al client i sistemes de qualitat, però les característiques pròpies del sector (escassa dotació de personal dedicat al comerç) suposa que els propietaris disposen de poc temps per formar-se, a més que la predisposició a la formació en aquest sector encara no està consolidada.

12.- Gestió de l'energia

La gestió de l'energia enquadra activitats com el desenvolupament de tecnologies per a l'estalvi energètic en edificis i vivendes, assessorament per a l'estalvi energètic de les famílies, ús d'energia alternativa, ús d'energies renovables, etc. En relació a la situació d'aquest àmbit a Ontinyent es pot assenyalar:

- La preocupació pel medi ambient és un dels factors que més afavoreixen estes activitats, però hui en dia, aquest àmbit té una dimensió elevada d'implantació i els usuaris d'estes activitats ho fan perquè és rendible econòmicament.
- Els clients potencials d'aquestes activitats són principalment les administracions públiques i les empreses privades. L'administració local ha tingut un paper actiu en la implantació d'energies renovables mitjançant la seua col·locació als centres públics i destinant partides pressupostàries per a la subvenció d'aquestes instal·lacions.
- La mà d'obra que treballa en aquest sector és en la seua majoria qualificada: enginyers electricistes, enginyers especialitzats en fluïts per a l'energia tèrmica, personal tècnic, etc.
- També l'administració autonòmica ha actuat com a agent potenciador de l'ús de l'energia alternativa amb la creació d'una línia d'ajudes i crèdits. Estes actuacions han aconseguit l'obertura del mercat al municipi i que actualment siga estable i a més s'ha creat un sector amb personal qualificat. A l'actualitat les ajudes vigents a nivell autonòmic estan destinades a la implantació de cèl·lules fotovoltaiques a les cases de camp (el disseminat), els sistemes d'aigua calenta i ajudes a autònoms.

El seu ús cada vegada s'estén més en el sector privat i per això aquest àmbit i totes les activitats que l'envolten (fabricació, distribució i manteniment) resulten un mercat potencial no sols dins l'àmbit local.

De les dades que hi ha es pot concloure que l'oferta formativa que existeix al municipi en este àmbit és escassa i la que hi ha és molt recent. Està subvencionada pel SERVEF i fa referència exclusivament a instal·lacions d'energies renovables en edificis.

Serveis d'oci

13.- Turisme

Les activitats incloses en este sector són, a més de les tradicionals, el turisme rural i cultural, el turisme d'aventures i d'oci i el turisme de salut o relacionat amb la tercera edat i l'organització d'activitats i esdeveniments. Existeix una classificació d'aquest "tu-

risme alternatiu" al turisme de sol i platja realitzada per Mowfort (1993) on diferència quatre grans grups:

Ecològic: natural, safari, salvatge, etc.

Cultural: antro-turisme, arqueològic, granges, rural, etc.

Aventures: risc, safari, esportiu, salvatge, etc.

Especialitzat: acadèmic, agrícola, científic, etc.

Per parlar de la situació actual d'aquest àmbit no es podem centrar tan sols al municipi d'Ontinyent, ja que parlem d'un sector amb molt poca implantació i no té sentit analitzar la realitat del municipi sense el conjunt de recursos de la comarca:

- Existeix de manera molt tímida al conjunt de la Vall d'Albaida activitats relacionades amb els NJO dins l'àmbit del turisme, hi ha empreses dedicades al cicloturisme, passeig en globus, allotjament rural, visites culturals guiades, etc... En general a Ontinyent el mercat és incomplet i presenta nombroses mancances. Com exemple els tècnics assenyalen com a servei no cobert el turisme de negoci, que acudeix a la població els dies laborables i troben a faltar activitats o serveis d'oci en dies no festius.
- El tipus d'empresaris que hi ha actualment són en la seua majoria joves sense experiència en el sector i professionals d'altres branques que es dediquen al turisme a temps parcial, principalment en caps de setmana i períodes festius.
- El sector turístic a la Comunitat Valenciana ha sigut durant molts anys explotat amb el model de sol i platja i el turisme que acudeix a la comarca o al municipi busca innovació i qualitat i eixa seria una de les estratègies a seguir, segons els experts, adaptant-se a la demanda per crear mercat. No obstant això, les empreses englobades en el sector remarquen com punts forts les potencialitats medi ambientals, culturals i històriques de la zona i la qualitat del servei prestat que fins ara els ha garantit uns clients estables.
- Com a obstacle principal s'assenyala l'escassa "visió turística", especialment a Ontinyent on el sector industrial està molt arrelat entre la societat i el nombre d'empresadors es escàs. A més, la cooperació entre l'administració, la societat, la resta d'activitats econòmiques (comerç, restauració, sector tèxtil, cultura, etc) amb el sector turístic encara no està consolidada.
- Des de l'Administració estan realitzant-se diverses actuacions necessàries per aconseguir la gestió unificada o conjunta del turisme i consolidar-lo com sector econòmic a la comarca, però els experts assenyalen que aquestes actuacions són escasses. Una major implicació de l'administració autonòmica és necessària per desenvolupar les activitats, amb una estratègia a mig i llarg termini i amb una visió social més que econòmica.

La formació relacionada amb el sector turístic comença a implantar-se al municipi i a la comarca però les actuacions en este tema encara són escasses. L'Agència Valenciana de Turisme per a potenciar el turisme d'interior va desenvolupar una prospecció de formació a les zones d'interior i el resultat és la creació d'un Centre de Turisme d'Interior, que ofereix cursos especialitzats dins el sector turístic, a hores d'ara d'una manera molt tímida. A nivell de formació professional no existeix oferta, a pesar de les demandes per la implantació al municipi de Cicles Formatius. Com a dada important cal assenyalar que el 90% dels estudiants del Centre de Turisme de Gandia en algunes de les seues especialitats formatives són de la Vall d'Albaida.

14.- Sector cultural

Les activitats són molt variades en este NJO: activitats artístiques de creació (arts plàstiques, arts escèniques, música, cinema, etc.), activitats de mediació, activitats de difusió, ensenyaments artístics, indústries culturals (audiovisual, editorial, fonogràfica, producció d'espectacles, mitjans de comunicació, etc.), revalorització del patrimoni cultural (restauració del patrimoni històric, equipaments i infraestructures culturals, etc.), gestió d'equipaments i centres culturals, desenvolupament cultural local, associacionisme cultural. El sector audiovisual consisteix en multitud d'activitats que inclouen la producció i distribució de pel·lícules i curtmetratges, la producció de continguts per a televisió, la televisió local i comarcal, la comercialització i distribució de vídeos, etc. La revaloració del patrimoni cultural local compren activitats com la restauració i conservació d'edificis històrics-artístics, la creació i rehabilitació de centres culturals i la difusió de la cultura. Este tipus d'activitats té un efecte dinamitzador sobre moltes altres perquè la restauració del patrimoni cultural suposa també la recuperació o millora de l'entorn que l'envolta i, per tant, implica una actuació de tipus integral. El desenvolupament cultural local fa referència a la celebració de qualsevol tipus d'actes culturals (representacions teatrals, col·loquis, festivals, etc) i el reforçament de l'art, la cultura i la creació artística. A Ontinyent s'incideix directament en alguns dels camps però no en tots:

- L'àmbit de treball des de l'administració local està relacionat amb el que és l'activitat de difusió més que de creació: activitats en el sector de les arts plàstiques, cinema, teatre, música i altres com xerrades, conferències, fires, etc. També es gestionen totes les infraestructures culturals i es coordinen actuacions amb les associacions culturals. L'oferta cultural a nivell privat a Ontinyent és pràcticament nul·la.
- Les dades estadístiques mostren que Ontinyent ha aconseguit a nivell cultural un recolzament del públic, una programació estable de teatre, de cinema i de música. També destaquen el número d'associacions culturals existents que realitzen durant tot l'any nombroses activitats al municipi que tenen molta acceptació no sols en l'àmbit local, fet que comporta el desplaçament de visitants a Ontinyent.
- Els experts assenyalen tres problemes fonamentals a l'àmbit cultural: infraestructures, recursos humans i pressupost.

Respecte de la formació en este àmbit cal assenyalar que en aquelles activitats on existeix un potencial, una bona base i una trajectòria en anys existeix una oferta formativa consolidada: el món musical, el de la dansa i l'artístic (dibuix i pintura) tenen una ampla oferta formativa que s'imparteix mitjançant les associacions, acadèmies i escoles privades i en centres públics de formació. En la resta d'activitats d'este NJO no existeix formació al municipi: teatre, art dramàtic, belles arts, audiovisuals, ni tampoc formació relacionada amb la gestió i administració d'estes activitats.

15.- Esports

Les activitats esportives tenen, com NJO, un gran potencial justificat per l'augment del temps lliure i la conscienciació ciutadana cap als beneficis de l'esport en termes de salut. En este àmbit s'engloben les activitats relacionades amb: gestió de clubs esportius, inserció mitjançant l'esport, educació esportiva i esport per a la salut, esport professional

i d'espectacle. Per tant, l'esport requereix cada vegada més els seus gestors, els seus educadors i els seus professionals. De les entrevistes realitzades als experts es poden extraure les següents conclusions:

- Elevada pràctica esportiva al municipi que va augmentant cada any, tant pel que respecta al nombre d'usuaris de les instal·lacions municipals, com aquella gent que practica l'esport a l'aire lliure o per compte propi.
- Existeix una forta implicació de tots els actors socials: des de les nombroses associacions esportives que eduquen als seus socis en la pràctica esportiva (existeixen actualment 56 associacions esportives), el recolzament polític en totes les activitats, fins uns professionals de l'educació i la gestió esportiva implicats en la seua tasca.
- Malgrat que la situació tendeix a millorar laboralment parlant, un gran percentatge de persones que treballen en aquest sector ho fan a jornada parcial i dins de la denominada economia submergida.

La Formació Professional esportiva és escassa i la més propera es troba en les poblacions de Silla i Dènia situades a 70 i 84 kms respectivament, cosa que no facilita als joves formar-se com a professionals de l'esport.

Serveis mediambientals

16.- Gestió de residus

La producció de residus domèstics ha augmentat molt durant els últims anys coincidint amb l'augment del nivell de renda per càpita dels ciutadans. La necessitat de gestionar i controlar estos residus es veu incrementada per l'efecte addicional dels residus industrials i de serveis. Les activitats que estarien emmarcades dins la gestió dels residus són: la recollida selectiva i tractament de residus; i la recuperació i comercialització dels materials selectius. A Ontinyent el reciclatge dels residus actualment es troba en suspens. La comarca no compta amb instal·lacions de tractament i eliminació del residus sòlids urbans a pesar que els municipis arriben a reciclar el 90% d'ells. A hores d'ara els residus urbans generats a la Vall d'Albaida són tractats a la planta de Villena, a la comarca de l'Alt Vinalopó, sent una assignatura pendent la responsabilitat de la seua gestió.

Els residus de la construcció no es reciclen. Pel que respecta als residus industrials cal assenyalar per una banda, les diferents empreses que s'han creat al seu voltant que tracten els residus tèxtils (en la seua majoria), els plàstics (alguns d'ells) i el vessament de les aigües, i també l'esforç que s'està fent des de la iniciativa privada per implantar sistemes de qualitat que milloren la gestió dels processos i del producte des del punt de vista mediambiental.

17.- Gestió de l'aigua

La gestió de l'aigua és una activitat de principal importància ja a tot arreu. El problema de l'aigua es caracteritza per la marcada estacionalitat de les pluges i de la demanda, sobretot la turística o vacacional, en períodes de l'any no coincidents. Al mateix temps la demanda d'aigua per a consum urbà està augmentant pel creixement de la població, l'augment de la despesa per càpita i per l'elevat percentatge d'aigua que es destina a ús

agrícola. A més, cal destacar els problemes derivats de la qualitat de l'aigua i el tractament de les aigües residuals. Tots aquest aspectes influeixen perquè apareguen noves necessitats derivades de la gestió de l'aigua. Les activitats incloses són: protecció de les fonts, neteja i manteniment dels cursos fluvials, sanejament de les conques, protecció contra les aigües contaminades, gestió d'infraestructures, educació pública en l'ús de l'aigua: ciutadans i empreses, l'aigua com a element d'oci.

A Ontinyent les aigües superficials i les subterrànies han estat intensament utilitzades a la cultura ramadera, agrícola, industrial i d'abastiment d'aigua a les persones. Existeixen nombroses fonts i naixements convertides la majoria en zones d'esbargiment. Però a l'actualitat les fortes sequeres dels últims anys i les extraccions mitjançant pous han provocat que els tres elements principals de la gestió de l'aigua (fonts, naixements i les aigües subterrànies) es troben en un estat regressiu.

Per a l'agricultura l'estat de les aigües residuals industrials presenten un greu problema ja que les indústries del tint i l'estampació aboquen grans quantitats d'aigües contaminades i les depuradores municipals no poden tractar adequadament aquestes aigües, que desemboquen als rius. L'administració local té contractat el servei d'anàlisi d'aigua de les indústries en l'eixida de les fàbriques, però així i tot, sembla que este àmbit no està suficientment abordat.

Principalment els obstacles als que s'enfronta la gestió de l'aigua són: l'escassa sensibilitat mediambiental d'alguns organismes públics, empreses privades i particulars; i el cost de les inversions.

18.- Protecció i manteniment de zones naturals

El catàleg d'activitats incloses en este àmbit és molt extens: control de la degradació, programes de parcs naturals, reserves, creació de zones protegides, programes de reforestació i estudis mediambientals, prevenció i extinció d'incendis forestals, construcció i conservació d'infraestructures, educació ambiental, investigació i relacions amb l'entorn, agricultura ecològica. Els principals factors que afavoreixen este tipus d'activitats són l'abandó de les zones rurals, l'envelliment de la població i les activitats d'oci relacionades amb el medi ambient. Entre els seus obstacles principals es troben el cost de les inversions, absència de projectes de desenvolupament local, escassa rendibilitat, falta de formació mediambiental dels consumidors i problemes administratius. Estes dos circumstàncies (factores i obstacles) es donen a Ontinyent i en general a la comarca. La situació actual és la següent:

- La dimensió del terreny forestal és de 33.286 ha., que representa el 46% del total d'hectàrees del territori. A hores d'ara està regenerant-se de l'últim incendi forestal de l'any 1994 però presenta seriosos problemes degut a l'activitat humana (transformacions de terrenys forestals en terrenys agrícoles, urbanitzacions del terreny rústic i forestal per habitatges de segona residència, degradació del sòl i gran perill d'erosió, visitants, caçadors i motociclistes poc conscienciats) i la manca de mesures i consciència per la part política davant aquest recurs i la seua protecció.
- Pel que respecta als llocs de treball en este sector s'assenyala que en la seua majoria requereixen escassa qualificació. Les tasques que es realitzen són principalment de vigilància, prevenció i silvicultura i les contractacions les realitza la Conselleria de Medi Ambient quasi sempre mitjançant subcontractes. A Ontinyent no existeixen

aquest tipus d'empreses a nivell privat. Per altra banda, hi ha gran quantitat de terreny forestal de particulars, que es gestiona privadament i resulta difícil quantificar la mà d'obra existent o les necessitats no cobertes pel mercat.

Malgrat tot, els experts conclouen que estes zones naturals presenten una gran potencialitat. Es tracta, afirmen, de portar a terme una política medi ambiental adequada per recuperar i potenciar aquest recurs amb el que compta el municipi i la comarca.

- Respecte de l'agricultura ecològica, la progressiva conscienciació de la societat sobre la possible toxicitat a llarg termini dels insecticides i herbicides utilitzats en les tasques agrícoles així com una certa retornada a l'alimentació natural afavorix este tipus d'activitats. A Ontinyent l'agricultura ecològica encara és una activitat poc desenvolupada i les seues repercussions en el mercat alimentari no són molt elevades. No obstant això, segons els experts, a la Vall d'Albaida és possible aplicar els mètodes d'aquesta agricultura, consolidada ja a algun municipi de la comarca. El referent de hui en dia a la Comunitat Valenciana és Carrícola, municipi de base agrícola, que exporta la major part dels seus productes a països del nord d'Europa. Malgrat esta potencialitat, l'agricultura ecològica presenta obstacles en la seua realització: manca de comercialització i de promoció, dificultat d'aconseguir clients estables (a nivell local), recursos humans escassos perquè la necessitat de treballadors es produeix en períodes de temps concrets, a més, resulta difícil trobar treballadors especialitzats en agricultura ecològica.

La formació que hi ha relacionada amb estes activitats al municipi és molt escassa en el cas de la protecció i manteniment del medi ambient i nul·la en l'agricultura ecològica.

19.- Reglamentació i control de la pol·lució i de les instal·lacions corresponents

Les activitats incloses en aquest àmbit inclouen la introducció de béns i serveis lligats a tecnologies menys contaminants, exportació de tecnologia de procés, tecnologia d'estalvi d'energia, sensibilització pel control de la pol·lució i l'estalvi energètic en els àmbits de la ciutadania i de les empreses. El principal factor que impulsa este tipus d'activitats és el creixent nivell de contaminació de les ciutats, les alarmes en quant al canvi climàtic i la normativa reguladora al respecte. Els principals obstacles són els sobre costos per als consumidors, aparició de noves activitats professionals que requereixen formació i un enfocament encara rígid dels poders públics.

Respecte d'estes activitats les dades de les que es disposa són en relació al sector tèxtil i més en concret, de les empreses associades a ATEVAL⁹:

- Des del punt de vista de la gestió mediambiental en el sector, les línies d'actuació fonamentals són: estalvi en la utilització de recursos (energia, aigua, reciclatge), minimització dels residus, optimització d'envasos i sistemes de gestió mediambientals.
- La gestió medi ambiental es presenta com un mercat potencial dins del sector i en major mesura, conforme la valoració social dels aspectes mediambientals prenguen força i condicionen la comercialització dels productes que s'ofereixen.

No s'han trobat altres dades relacionades amb aquest NJO per poder valorar la seua situació i la seua potencialitat en el conjunt del municipi.

⁹ Associació d'Empresaris Tèxtils de la Comunitat Valenciana, ubicada a Ontinyent.

CONCLUSIONS

Amb tota la informació amb la que s'ha pogut comptar per a l'anàlisi dels àmbits, a continuació es conclou amb una aproximació a les perspectives de futur d'algunes de les activitats i els obstacles que es presenten per a desenvolupar-se al municipi:

Pel que respecta a l'ajuda a domicili actualment el servei prestat és insuficient per atendre la demanda i a més els tècnics afirmen que la tendència és a l'alça. La prestació dels serveis al municipi està condicionada per les ajudes autonòmiques que actualment són insuficients per cobrir les necessitats. S'espera que amb la nova llei de dependència s'amplien les activitats i es preste molta més atenció, ja que el compliment d'aquesta llei comporta la creació de places en residències i en centres de dia i sobretot, major cobertura de cara a l'atenció domiciliària.

En relació a l'atenció als xiquets, els experts assenyalen que a Ontinyent la conciliació de la vida familiar i laboral està per resoldre's. Les condicions són favorables perquè aquest NJO es desenvolupe al municipi: l'evolució de la demanda d'estes activitats provocada per la necessitat de les famílies respecte de l'atenció dels fills en horaris laborals; la piràmide de població mostra una base ampla i una població jove; el fet de configurar-se com un mercat incomplet a l'haver-hi poques empreses instal·lades; l'oferta formativa està consolidada i hi ha professionals especialitzats en el sector. Estes condicions fan preveure que aquest àmbit es desenvoluparà en els pròxims anys però la regulació del sector des de l'àmbit públic és imprescindible perquè emergisquen els treballs dins l'economia submergida. Els experts assenyalen que cal una cooperació de les institucions econòmiques, socials i públiques perquè les iniciatives no fracassen.

La implantació de les NTIC en la vida quotidiana d'Ontinyent està evolucionant favorablement, encara que, es pot afirmar que la seua evolució està per vindre dins del gran potencial que presenta aquest àmbit. Diversos factors així ho fan preveure: la capacitat de penetració que té en tots els àmbits de la vida comporta una adaptació als canvis que es produeixen, sent l'ús de les NTIC cada vegada més extens entre els diferents actors socials: des del món educatiu, la formació on-line, la recerca d'un treball, gestions administratives, les empreses, les associacions, la comunicació i un llarg etcètera, amb el valor afegit que és utilitzat per quasi tots els grups d'edat de la població.

Els programes dirigits als joves amb dificultats d'inserció laboral existents al municipi són considerats activitats de serveis socials sense rendibilitat econòmica i són gestionats amb subvencions i ajudes administratives. Considerant que parlem d'uns joves que conformaran el futur del municipi, que es presenten com un col·lectiu vulnerable i desmotivats per afrontar situacions de la vida diària en la majoria dels casos (estudis, món laboral, el futur dels joves amb discapacitat) les diferents Administracions Públiques deuriem prendre mesures dirigides tant als joves sense estudis amb dificultats d'inserció laboral, amb problemes familiars, joves immigrants, fins als joves amb estudis que s'enfronten al món laboral moltes vegades sense l'ajuda de cap institució.

Pel que fa a les necessitats vinculades amb el temps lliure de les persones, es pot parlar ja de realitats: l'ocupació en este sector té una potencialitat claríssima. Com a exemple, cal dir que més d'un 50% de la població realitza estades turístiques de curta durada, participa en festes populars, assisteix a concerts musicals o practica un esport en una instal·lació amb professionals. Fins i tot es percep que este percentatge pot pujar molt fàcilment en la pròxima dècada.

Pel que respecta al sector turístic actualment es podria dir que està en fase d'elaboració i presenta un magnífic futur, ja que la comarca té una bona infraestructura de comunicacions i gaudeix d'uns recursos importants a nivell de patrimoni natural, artístic i cultural. La contrapartida és l'estat d'abandonament que presenten molts d'aquest recursos i la manca de visió a l'hora de conservar-los i explotar-los com a medi de vida i com a mitjà de recursos econòmics. El fet que Ontinyent es considere un municipi de base industrial limita la consolidació d'aquest sector. És necessària la intervenció de l'Administració Autonòmica perquè des de l'àmbit local es puguin posar en marxa actuacions dirigides a l'activació del sector.

L'augment de la preocupació social per l'estat ambiental de l'entorn immediat comporta la necessitat d'optimitzar la gestió privada i pública dels residus, de l'aigua, de l'aire i d'invertir en la minimització i el control de la contaminació atmosfèrica i acústica. També la societat reclama l'ampliació i millora dels espais naturals i de l'accés a ells, per a poder gaudir d'ells i conèixer-los millor. Tots els àmbits englobats en els serveis mediambientals es caracteritzen per l'elevat nivell de capital necessari per afrontar les activitats. La gestió dels residus, de l'aigua i la protecció i manteniment de zones naturals necessiten la implicació de l'Administració Pública perquè es desenvolupen les activitats i cal una coordinació des de tots els àmbits econòmics, socials i públics perquè puguin ser efectives les accions que es realitzen.

Les dades estadístiques necessàries per realitzar un estudi d'aquestes característiques són molt escasses i així ho assenyalen la majoria dels experts entrevistats:

- Teixit empresarial: degut a l'especialització de les empreses relacionades amb els NJO estes no es poden diferenciar al IAE.
- L'àmbit del Catàleg d'Ocupacions de Díficil Cobertura que realitza l'INEM és provincial, sent les dades a nivell comarcal inexistents. Per contra, s'assenyala com a punt clau en les polítiques d'ocupació locals conèixer els llocs de treball no coberts en el centre SERVEF d'Ontinyent.
- La Classificació Nacional d'Ocupacions no permet identificar les ocupacions referides als NJO degut a la seua novetat, per tant és difícil fer conclusions entorn als treballadors ocupats i desocupats en estes activitats. Molts autors assenyalen que, un dels principals reptes per poder avaluar el potencial dels jaciments d'ocupació deu ser la construcció d'una nova classificació d'ocupacions, que permeta la identificació diferenciada d'estos jaciments.

Uns dels obstacles que s'assenyalen per a la creació i consolidació de les empreses incloses en algun d'estos àmbits són de tipus financer. Cap de les empreses locals entrevistades ha rebut ajuda financera per a la seua creació i totes han coincidit que és el principal problema amb el que s'han trobat. Actualment, les ajudes a la creació d'empreses englobades dins els NJO són insuficients i la majoria d'elles es materialitzen amb posterioritat a la creació de l'empresa.

La majoria d'estes activitats necessiten d'una intervenció pública perquè el seu mercat es desenvolupe, en el cas de ser inexistent; o es regule, en els casos d'uns mercats incomplets o emmascarats dins l'economia submergida (esports, atenció als xiquets, atenció als malats, serveis a domicili, agricultura...). Hi ha exemples al municipi on la intervenció pública ha jugat un paper molt important a l'hora d'obrir mercats o de consolidar activitats, el sector cultural i el mercat de les energies alternatives en són exemples.

Pel que respecta a l'oferta formativa a Ontinyent podem assenyalar que existeix una formació més o menys completa segons les activitats, però presenta importants inconvenients:

- L'oferta de cursos programats per les diverses entitats del municipi de vegades no s'ajusten a les demandes dels usuaris i a les demandes dels llocs de treball.
- L'adaptació del sistema formatiu als canvis en les necessitats de formació es produeix de manera molt lenta. Els tècnics parlen de poca cooperació dels diferents actors que planifiquen la formació i de manca d'estudis de necessitats formatives.
- També s'assenyala la poca predisposició que es produeix en alguns casos, tant dels usuaris de la formació continua com de l'ocupacional, a l'hora de realitzar accions formatives, cosa que agreuja els intents de planificació.

Ontinyent s'enfronta a canvis importants en el seu entorn econòmic i social: augment de la població immigrant, que està comportant la creació o ampliació de serveis públics i privats (educació, vivenda, treball, sanitat, serveis especialitzats de benestar social, etc); augment de gent dependent, elevada incorporació de la dona al mercat de treball, canvis en l'estructura familiar, crisis estructural i conjuntural del principal generador d'activitat econòmica al municipi (el sector tèxtil), canvis en els hàbits dels ciutadans: augment de la pràctica esportiva, augment de les demandes d'ocupació a temps parcial: sobretot dones i majors de 55 anys amb jubilacions anticipades, augment de temps lliure i possibilitats d'oci per la major part de la població, introducció de les noves tecnologies de la informació en l'organització del treball i la vida diària, sensació social d'inseguretat, increment del nombre de desplaçaments, preocupació creixent pel medi ambient... Tots aquests factors han influenciat i encara ho faran més en un futur en l'aparició de les activitats emmarcades dins els NJO. Moltes d'elles existeixen al municipi, bé siga degut a la intervenció que realitza l'administració, bé siga de caràcter privat, fins i tot hi ha algunes activitats arrelades a la societat, que funcionen per si soles, amb un mercat consolidat.

L'estratègia més important a tindre en compte per a gestar i enfortir el desenvolupament dels NJO és la participació, coordinació i cooperació dels distints sectors: públic, associatiu i privat, creant un marc favorable per al seu anàlisi des de l'àmbit local. Esta acció conjunta es deuria plasmar promovent els Pactes Territorials per a l'Ocupació, que comportara elaborar una bona diagnosi dels obstacles i les oportunitats en cadascun dels àmbits sectorials, introduir els instruments financers necessaris per al seu desenvolupament i estructurar professionalment els àmbits, deuria permetre establir les intervencions més adequades a dur a terme per a la creació d'ocupació estable i de qualitat

BIBLIOGRAFIA CONSULTADA

- ALDAZ, L. y M. (2002): Internet, vía para la creación de empleo en la sociedad de la información. *Scripta Nova*, Revista Electrónica de Geografía y Ciencias Sociales, Universidad de Barcelona, vol. VI, nº 119. <http://www.ub.es/geocrit/sn/sn119-76.thm>
- ALDAZ, L. y M. (2002): Problemática en la creación y desarrollo de los nuevos yacimientos de empleo. *Scripta Nova*, Revista Electrónica de Geografía y Ciencias Sociales.

- Universidad de Barcelona, vol. VI, nº 119. <http://www.ub.es/geocrit/sn/sn119116.thm>
- CACHÓN, L.; COLLADO, J.C.; MARTÍNEZ, M.L. (1998): *Nuevos yacimientos de empleo en España: potencial de crecimiento y desarrollo futuro*. Madrid. Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales.
- CACHÓN, L. (1999): Sobre desarrollo local y nuevos yacimientos de empleo. *Política y Sociedad*, 31. Madrid. Universidad Complutense de Madrid, pp. 117-130.
- CACHÓN, L. (1997): La formación y los nuevos yacimientos de empleo en España. *Revista Española de Investigaciones Sociológicas*. Madrid. Universidad Complutense de Madrid, pp. 117-136.
- CÍRCULO DE PROGRESO (2003): *Yacimientos de empleo y habilidades: Horizonte 2006*. Madrid. Informe elaborado con la colaboración de Caja Madrid.
- COMISIÓN EUROPEA (1993): *Libro Blanco Crecimiento, Competitividad y Empleo. Retos y pistas para el siglo XXI*. Edición Unión Europea.
- ESCOBEDO, A. (2000): *Els nous filons d'ocupació i els joves: reptes i possibilitats de futur*. Barcelona. Generalitat de Catalunya.
- FEVECTA (1999): *Nuevas oportunidades de empleo para los jóvenes de la Comunidad Valenciana*. Estudio del proyecto SARA, de la iniciativa comunitaria Youthstart.
- FEVECTA (1997, 1998): *Sectores clave para el desarrollo y crecimiento cooperativo*. Estudio del proyecto Haviva, de la iniciativa comunitaria Adapt. Volúmenes I y II.
- GALLEGO, J.R. (2005): El diagnóstico territorial. *Gestión y promoción del desarrollo local*. Universitat de València, pp. 196-227.
- GRAMAJE, T. (2003): *Mercado local de trabajo y políticas activas en el municipio de Ontinyent*. Departament de Promoció Econòmica. Ajuntament d'Ontinyent.
- GUEROLA, V. (2005): *El mercat de treball a la Vall d'Albaida*. Comissions Obreres. Intercomarcal de les Comarques Centrals.
- JIMÉNEZ, E., BARREIRO, F., SÁNCHEZ, J.E. (1998): *Los nuevos yacimientos de empleo. Los retos de la creación de empleo desde el territorio*, Barcelona: Fundación CIREM, 169 p.
- NOGUERA, J. (2005): Pensamiento y planificación estratégica. Definición e implementación de estrategias de desarrollo. *Gestión y promoción del desarrollo local*. Universitat de València, pp. 161-194.
- PÉREZ, J.V. (2005): Los nuevos yacimientos de empleo. *Gestión y promoción del desarrollo local*. Universitat de València, pp. 374-384.
- TORTOSA, P. (1999): La Comarca de la Vall d'Albaida. Paisatges, cultura i medi ambient. Paleta d'Ocres. Mancomunitat de Municipis de la Vall d'Albaida.
- VILLALONGA, A. (2002): Los nuevos yacimientos de empleo: una oportunidad para crear empleo y satisfacer nuevas necesidades sociales. *Scripta Nova*, Revista Electrónica de Geografía y Ciencias Sociales. Universidad de Barcelona, vol. VI, nº 119. <http://www.ub.es/geocrit/sn/sn119117.htm>
- VV.AA. (2001): *El llibre blanc dels nous filons d'ocupació a Catalunya*. Barcelona. Generalitat de Catalunya.

Informe socioeconòmic d'Ontinyent (2005) Antena Local Ontinyent.

Pla d'Acció Comercial d'Ontinyent (2005). Oficina PATECO. Ontinyent.

